

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Μαρία Πολυδούρη: *Μόνο γιατί μ' αγάπησες*
(Νεοελληνική Λογοτεχνία Κατευθύνσεων, σσ.72-73)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία

1. Στα ποιήματα της Μαρίας Πολυδούρη είναι διάχυτο το αίσθημα της μελαγχολίας. Ποια είναι, σύμφωνα με το συγκεκριμένο ποίημα, η αιτία της θλίψης της ποιήτριας¹;
2. Η ποίηση της Μαρίας Πολυδούρη διακρίνεται για το γνήσιο λυρισμό της, τον αυθορμητισμό και την ειλικρίνεια των συναισθημάτων της. Ποια στοιχεία γλώσσας και περιεχομένου αναδεικνύουν αυτά τα γνωρίσματα στο συγκεκριμένο ποίημα;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευσης μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (οφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Όλα τα ρήματα του ποιήματος βρίσκονται σε χρόνο αόριστο. Ποια είναι η λειτουργία αυτού του χρόνου στο ποίημα;
2. Πώς λειτουργεί στο ποίημα η επανάληψη της λέξης «μόνο»;
3. Ο πρώτος στίχος κάθε στροφής επαναλαμβάνεται στο τέλος της. Ποιος είναι ο ρόλος αυτής της επανάληψης;

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Ο έρωτας φαίνεται να εξαγνίζει την ποιήτρια και να καταξιώνει τη ζωή και την τέχνη της. Να σχολιάσετε τους στίχους στους οποίους επαληθεύεται αυτή η διαπίστωση.

¹ Μπορεί κανείς να επιστημάνει την *άχαρη ζωή* της ποιήτριας, τον πόνο της για τον αγαπημένο της που *βασίλεψε* και τη θλίψη της για το θάνατο που πλησιάζει.

2. «...περήφανα στολίστηκα το υπέρτατο / της ύπαρξής μου στέμα»: Πώς αντιλαμβάνεσθε το νόημα αυτών των στίχων;
3. Η λέξη «ωραίος» επαναλαμβάνεται συχνά στο ποίημα, ιδιαίτερα στην τελευταία στροφή. Ποια νομίζετε ότι είναι η σημασία της;
4. Πιστεύετε ότι ο έρωτας, όπως παρουσιάζεται στο ποίημα, είναι εξιδανικευμένος;

3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΙΔΙΑΚΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Μυρτιώτισσα: Σ' αγαπώ²

*Σ' αγαπώ δεν μπορώ
τίποτ' άλλο να πω
πιο βαθύ, πιο απλό,
πιο μεγάλο!*

*Μπρος στα πόδια σου εδώ
Με λαχτάρα σκορπώ
Τον πολύφυλλο ανθό
Της ζωής μου.*

*Ω μελίτσι μου, πιες
απ' αυτόν τις γλυκές,
τις αγνές ευωδιές
της ψυχής μου!*

*Τα δυο χέρια μου – να!
στα προσφέρω δετά,
για να γείρεις γλυκά
το κεφάλι,*

*κ' η καρδιά μου σκιρτά
κι όλη ζήλεια ζητά
να σου γίνει ως αυτά προσκεφάλι!*

*Και για στρώμα καλέ,
πάρε όλην εμέ-
σβήσ' τη φλόγα σε με
της φωτιάς σου,*

² *Ανθολογία Ελληνικής Ποίσεως*, τ.Δ., Εκδοτική Εστία, Αθήνα 1979, σσ. 1800-1801.

ενώ δίπλα σου εγώ
τη ζωή θ' αγρικώ
να κυλάει στο ρυθμό
της καρδιάς σου!...
Σ' αγαπώ δεν μπορώ
τίποτ' άλλο να πω
πιο βαθύ, πιο απλό,
πιο μεγάλο!

Πώς εκφράζεται το αίσθημα του έρωτα στο παραπάνω ποίημα; Ποιες ομοιότητες παρατηρείτε με το ποίημα της Μαρίας Πολυδούρη;

Γ. Αηδονόπουλος: *Μόνο για την αγάπη*³

*Μόνο για την Αγάπη ας προσπεράσω
κι αυτή τη δύσκολή μου ανηφοριά,
κι ας προσπαθήσω να χαμογελάσω
σαν το λουλούδι στην καλοκαιριά...*

*Μόνο για την Αγάπη ίσως αζίζει
την πρώιμη μοναξιά μου ν' αρνηθώ,
πριν, όπως το νερό, που πλημμυρίζει,
με παρασύρει μέσα στο βυθό!*

*Γύρω μου τάφοι, γύρω μου τα δάκρυα
κάποιων ματιών που κλάψανε πιστά.
Μα εγώ θα μείνω εδώ, σε κάποιαν άκρια,
με τα δικά μου βλέφαρα κλειστά.*

*Χωρίς να βλέπω τίποτα απ' τη μπόρα,
κι ας είναι σαν το δέντρο να μαδά.
Τώρα που όλα τριγύρω σβήνουν ... Τώρα!
Μόνο για την Αγάπη, που είναι εδώ!*

Πώς χαλυβδώνει η *Αγάπη* τον ποιητή για να ξεπεράσει τις δυσκολίες; Ποιες ομοιότητες παρατηρείτε με το ποίημα της Πολυδούρη;

³ *Η Ελληνική Ποίηση*, εκδ. Σοκόλη, τ. Γ', σ. 551.

Ε. Μπράουνινγκ, Σονέτο XLIII, Απ' τα Πορτογαλεζικά⁴

*Πώς σ' αγαπώ; Τους τρόπους ας μετρήσω.
Σ' αγαπώ στο βάθος, πλάτος και ύψος
που η ψυχή μου δύναται να φτάσει, σαν ψάχνει αόρατη
να βρει το τέλος του Είναι και της Χάρης της ιδανικής.
Σ' αγαπώ στο επίπεδο της ταπεινότερης
καθημερινής ανάγκης, κάτω απ' τον ήλιο ή του κεριού
το φως.
Σ' αγαπώ ελεύθερα, όπως παλεύουν οι άντρες
για το Δίκιο.
Σ' αγαπώ αγνά, όπως απεχθάνονται τον Έπαινο.
Σ' αγαπώ με το πάθος που έντυνα
παλιά τις λύπες μου και με την πίστη
των παιδικών μου χρόνων.
Σ' αγαπώ με μιαν αγάπη που νόμιζα πως έχασα
μαζί με τους χαμένους μου αγίους – σ' αγαπώ
με την ανάσα,
τα χαμόγελα, τα δάκρυα όλης της ζωής μου! – και αν
ο Θεός ορίσει,
θα σ' αγαπώ περισσότερο μετά το θάνατο.*

Ποια δύναμη έχει ο έρωτας στο ποίημα αυτό; Βρίσκετε αναλογίες με το ποίημα της Πολυδούρη;

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Θα μπορούσε, κατά τη γνώμη σας, ο έρωτας να «μεταμορφώσει» τη ζωή και το χαρακτήρα ενός ατόμου, στο βαθμό που φαίνεται στο ποίημα;
2. Ποια είναι η λειτουργία του δευτέρου προσώπου, στο οποίο βρίσκονται τα ρήματα του ποιήματος;
3. Με ποιους εκφραστικούς τρόπους απεικονίζεται στο ποίημα η ένταση του ερωτικού συναισθήματος;

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Να αναζητήσετε ποιήματα με θέμα τον έρωτα και να τα παρουσιάσετε στην τάξη, εστιάζοντας στον τρόπο έκφρασης του συναισθήματος αυτού στα συγκεκριμένα ποιήματα⁵.

⁴ *Ερωτική Ποίηση* (Αγγλία-Αμερική), επιλογή, μτφρ. Αγγελάκης Α., εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1984, σ.34.

⁵ Μπορείτε να επιλέξετε από τα ποιήματα της Σαπφούς, του Ελύτη, του Σεφέρη, Λαμαρτίν, Μπωντλαίρ, Ελύαρ που περιέχονται σε σχολικά εγχειρίδια ή ποιητικές ανθολογίες.